

Protokół

16. posiedzenia, V. sesyi, V. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 22. Grudnia 1887.

Początek o godzinie 12. minut —.

Przewodniczący: Marszałek krajowy J. E. hr. Jan Tarnowski.

Sekretarze: pp. Stanisław hr. Badeni, ks. Sieczyński.

Obeenyeh posłów 87.

Ze strony c. k. Rządu: c. k. Radca Namiestnictwa Kazimierz Laskowski.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i zagaja posiedzenie.

Protokoły z 13, 14. i 15. posiedzenia uznaje Marszałek za przyjęte, gdyż żadnych przeciw nim nie wniesiono zarzutów.

Sekretarz p. St. Badeni czyta spis petycyi wniesionych po dzień 22. Grudnia b. r. od Nr. 833 do Nr. 859 włącznie, które przydzielono następującym komisjom :

Komisji gminnej l. 833, 848, 852.

„ drogowej l. 835, 840, 849, 850.

„ budżetowej l. 836, 838, 843, 844, 845, 846, 847, 853, 854, 855, 856, 858.

„ gospodarstwa krajowego l. 837, 851.

„ administracyjnej l. 839.

„ szkolnej l. 841, 842.

„ petycyjnej l. 857, 859.

Na wniosek p. Alfonsa Czaykowskiego uchwała Izba pomnożenie członków Komisji gminnej o dwóch.

Przystąpiono do porządku dziennego, którego pierwszym punktem jest:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie:

zezwozenia gminie miasta Nadwórny na pobór opłat od napojów spirytusowych;

Sprawozdawca J. E. p. Smolka czyta Sprawozdanie powyższe z następującym projektem ustawy:

U s t a w a

z dnia obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, o zezwoleniu gminie miasteczka powiatowego Nadwórnej na pobór opłaty od napojów spirytusowych i piwa.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

Art. I.

Gminie miasteczka powiatowego Nadwórnej zezwala się pobierać przez przeciąg lat trzech od wejścia ustawy w życie, opłaty od napojów w obręb gminy wprowadzanych i w niej zużywanych, a mianowicie:

od jednego litra wódki i spirytusu po	1·4	ct.	w.	a.
„ „ „ słodzonych napojów spirytusów i rumu po	2·8	„	„	„
„ „ hektolitra piwa po	26·7	„	„	„

Art. II.

Do uiszczenia opłaty obowiązani są wszyscy, którzy napoje w art. I. poszczególnione dla konsumcyi miejscowej wyrabiają lub sprowadzają, bądź to na sprzedaż, bądź na własny użytek.

Art. III.

Okręg poborowy stanowi gmina Nadwórnej.

Art. IV.

Ta opłata ciąży tylko na konsumcyi, w obrębie gminy, nie można obciążać nią produkcji ani obrotu handlowego.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Rząd w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Na wniosek p. hr. Wł. Wolańskiego uchwała Izba przyjęcie „en bloc“ całego projektu ustawy.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba cały projekt ustawy w 3 czytaniu.

Następuje sprawozdanie w przedmiocie udzielenia gminie Wola Krecowska zezwolenia na pobór 57% dodatku do podatków bezpośrednich w 1888 roku;

Sprawozdawca p. Smolka czyta sprawozdanie powyższe z następującym wnioskiem Wydziału krajowego:

Wysoki Sejm raczy udzielić gminie Wola Krecowska (powiatu sanockiego) przyzwolenia na pobór w roku 1888. 57% dodatku do podatków bezpośrednich na pokrycie potrzeb gminnych.

Izba w głosowaniu uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następuje sprawozdanie w przedmiocie wyjednania dla gminy Kopeczyńce powiatu husiańskiego zezwolenia na pobór w latach 1888, i 1889 i 1890 dodatku 100% do podatku konsumcyjnego od mięsa i wina;

Sprawozdawca p. Smolka czyta sprawozdanie powyższe z następującym wnioskiem Wydziału krajowego:

Wysoki Sejm raczy zezwolić gminie Kopyczyńce powiatu husiatyńskiego, pobierać w latach 1888, 1889 i 1890 -- 100% dodatek od podatku konsumcyjnego od mięsa i wina.

Izba w głosowaniu uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następuje sprawozdanie w przedmiocie wyjednania dla gminy Będzieszyna zezwolenia na pobór 62% dodatku do podatków bezpośrednich za rok 1888.

Sprawozdawca poseł Smolka czyta sprawozdanie powyższe z następującym wnioskiem Wydziału krajowego:

Wysoki Sejm raczy zezwolić pobierać w gminie Będzieszyna w powiecie brzeskim położonej w roku 1888, 62% dodatek do podatków bezpośrednich na opędzenie potrzeb gminnych.

Izba w głosowaniu uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Z kolei następuje:

Pierwsze czytanie wniosku posła Lenartowicza o wezwanie c. k. Rządu, aby w drodze właściwej wyjednał uproszczenie i zniżenie kosztów wpisu w księgi gruntowe drobiazgowych zmian w posiadaniu realności.

P. Lenartowicz uzasadnia swój wniosek, zaś pod względem formalnym wnosi odesłanie takowego do Komisji prawniczej.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem p. Lenartowicza.

Następuje:

Dalszy ciąg rozpraw nad sprawozdaniem komisji gminnej o przedłożeniu rządowem w przedmiocie prawa nakładania w gminach dodatków do podatków i innych opłat nie należących do tej kategorii.

Sprawozdawca poseł Starowiejski przedstawia ustne sprawozdanie z polecenia udzielonego Komisji w przedmiocie zastanowienia się nad poprawką przez p. Fruchtmanna postawioną.

J. E. Marszałek otwiera rozprawę nad powyższym przedmiotem.

Przemawia c. k. Radea Nam. Laskowski jako komisarz rządowy.

Po przemówieniu sprawozdawcy, Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta:

§. 80.

Do nałożenia dodatków przenoszących 20% do 50% podatków bezpośrednich lub podatku konsumcyjnego, potrzebne jest przyzwolenie Rady powiatowej.

Przyzwolenie to potrzebnem jest nawet do nałożenia dodatków przenoszących 5% podatków bezpośrednich, jeżeli tego wymaga jeden z członków należących do Rady gminnej podług §. 16. (Radny bez wyboru).

Żądanie to musi jednak być wniesione do Rady gminnej na tem posiedzeniu, na którym dodatek uchwalonym został, lub do Zwierzchności gminy, najpóźniej w ciągu 8 dni po tem posiedzeniu.

Dodatki do podatków bezpośrednich albo do podatku konsumcyjnego, przenoszące 50% — 100%, dozwolone być mogą przez Wydział krajowy, za zgodą politycznej władzy krajowej, jednakże najdłużej tylko na okres 5 lat.

Gdyby porozumienie między temi dwoma władzami do najbliższej sesji sejmowej nie nastąpiło, sprawa winna być przedłożoną do uchwały Sejmu krajowego.

Dodatki na dłuższy okres aniżeli 5 lat, lub dodatki przenoszące 100% podatków bezpośrednich albo podatku konsumcyjnego, nakładane być mogą tylko na podstawie uchwały sejmowej i za Najwyższem zezwoleniem.

Przemawia p. Fruchtman i stawia następujący dostatecznie poparty dodatek do ustępu 5. wniosku komisji:

Alinea 5. §. 80. wniosku komisji ma być uchylona, a natomiast ma ona opiewać:

Odmowa na prośby o dozwole nie dodatków do podatków bezpośrednich albo do podatku konsumcyjnego przenoszące 50% do 100% może nastąpić tylko za uchwałą Sejmu krajowego

Dr. Fruchtman.

Przemawia p. Pilat; p. Fruchtman powtórnie.

Podczas przemawiania p. Fruchtmana — przewodnictwo obejmuje zastępca Marszałka krajowego.

Po przemówieniu sprawozdawcy, który nie przyjmuje poprawki p. Fruchtmana — w razie jednak uchwalenia tej poprawki, proponuje następującą modyfikację takowej, przyjętą przez wnioskodawcę:

Jeżeli do najbliższej sesji sejmowej porozumienie między temi dwoma władzami nie nastąpi, albo jeżeli się zgodzą, aby odmówić żądanego przyzwolenia na powyższe dodatki, sprawa winna być przedłożoną do uchwały Sejmu krajowego.

Izba przystępuje do głosowania.

Zastępca Marszałka poddaje pod głosowanie Izby §. 80., z wyjątkiem ustępu, do którego zgłoszoną była poprawka.

Izba w głosowaniu uchwała poddane pod głosowanie ustępy §. 80. zgodnie z wnioskiem komisji.

Po przemówieniach p. Czaykowskiego Alf. i St. Badenigo pod względem formalnym, odrzuca następnie Izba w głosowaniu poprawkę p. Fruchtmana i przyjmuje zakwestyonowany ustęp §. 80. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 81.

Do zaprowadzenia opłat nie należących do kategorii dodatków do podatków bezpośrednich lub do podatku konsumcyjnego, jako też do podwyższenia istniejących już opłat tego rodzaju, potrzebna jest ustawa krajowa.

Zezwolenie dalszego poboru tego rodzaju opłat po zgaśnięciu mocy obowiązującej ustawy, którą zaprowadzone zostały, udzielone być może przez Wydział krajowy za zgodą z polityczną władzą krajową, jednakże zawsze nie w wyższym wymiarze i nie na dłuższy okres czasu, jak dotyczącą ustawą dotąd dozwolone były. Odmowa na prośby tego rodzaju może nastąpić tylko za uchwałą Sejmu krajowego.

Pobór taks gminnych za pojedyncze przez Reprezentacją gminną w zakresie jej kompetencji udzielane uprawnienia, tudzież za używanie zakładów gminnych i za inne w interesie stron przez organa gminne podejmowane czynności urzędowe, dozwolony być może przez Wydział krajowy, za zgodą z polityczną władzą krajową, jednak bez naruszenia już dawniej dla poszczególnych poborów tego rodzaju istniejących postanowień prawnych.

Izba uchwała §. 81. zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta:

Art. II.

Ustawa ta wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Izba uchwała Art. II. zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta Art. III. oraz Tytuł i wstęp projektu ustawy w brzmieniu następującem:

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

U s t a w a

z dnia dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, którą zmienione zostają §§. 80. i 81. galicyjskiej ustawy gminnej z dnia 12. Sierpnia 1866 Dz. u. kr. Nr. 19. względnie art. I. ustawy z dnia 17. Czerwca 1874 Dz. u. kr. Nr. 51.

Za zgodą Sejmu Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje:

Art. I.

§§. 80. i 81. galicyjskiej Ustawy gminnej z dnia 12. Sierpnia 1866 Dz. u. kr. Nr. 19., względnie Art. I. ustawy z dnia 17. Czerwca 1874 Dz. u. kr. Nr. 51. zostają w obecnem brzmieniu uchylone i mają opiewać jak następuje:

Izba w głosowaniu uchwala Art. III. oraz Tytuł i wstęp projektu ustawy i Art. I. zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania uchwala Izba cały projekt ustawy w trzeciem czytaniu w brzmieniu następującem:

U s t a w a

z dnia dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, którą zmienione zostają §§. 80. i 81. galicyjskiej ustawy gminnej z dnia 12. Sierpnia 1866 Dz. u. kr. Nr. 19. względnie art. I. ustawy z dnia 17. Czerwca 1874 Dz. u. kr. Nr. 51.

Za zgodą Sejmu Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje:

Art. I.

§§. 80. i 81. galicyjskiej Ustawy gminnej z dnia 12. Sierpnia 1866 Dz. u. kr. Nr. 19., względnie Art. I. ustawy z dnia 17. Czerwca 1874 Dz. u. kr. Nr. 51. zostają w obecnem brzmieniu uchylone i mają opiewać jak następuje:

§. 80.

Do nałożenia dodatków przenoszących 20% do 50% podatków bezpośrednich lub podatku konsumcyjnego, potrzebne jest przyzwolenie Rady powiatowej,

Przyzwolenie to potrzebnem jest nawet do nałożenia dodatków przenoszących 5% podatków bezpośrednich, jeżeli tego wymaga jeden z członków należących do Rady gminnej podług §. 16. (Radny bez wyboru).

Żądanie to musi jednak być wniesione do Rady gminnej na tem posiedzeniu, na którem dodatek uchwalonym został, lub do zwierzchności gminy, najpóźniej w ciągu 8 dni po tem posiedzeniu.

Dodatki do podatków bezpośrednich albo do podatku konsumcyjnego przenoszące 50%—100% dozwolone być mogą przez Wydział krajowy, za zgodą politycznej władzy krajowej, jednakże najdłużej tylko na okres 5 lat.

Gdyby porozumienie między temi dwoma władzami do najbliższej sesji sejmowej nie nastąpiło, sprawa winna być przedłożoną do uchwały Sejmu krajowego.

Dodatki na dłuższy okres aniżeli 5 lat, lub dodatki przenoszące 100% podatków bezpośrednich albo podatku konsumcyjnego, nakładane być mogą tylko na podstawie uchwały sejmowej i za Najwyższem zezwoleniem.

§. 81.

Do zaprowadzenia opłat nie należących do kategorii dodatków do podatków bezpośrednich lub do podatku konsumcyjnego, jako też do podwyższenia istniejących już opłat tego rodzaju, potrzebna jest ustawa krajowa.

Zezwolenie dalszego poboru tego rodzaju opłat po zgaśnięciu mocy obowiązującej ustawy, którą zaprowadzone zostały, udzielone być może przez Wydział krajowy za zgodą z polityczną władzą krajową, jednakże zawsze nie w wyższym wymiarze i nie na dłuższy okres czasu, jak dotyczącą ustawą dotąd dozwolone były. Odmowa na prośby tego rodzaju może nastąpić tylko za uchwałą Sejmu krajowego.

Pobór taks gminnych za pojedyncze przez Reprezentację gminną w zakresie jej kompetencyi udzielane uprawnienia, tudzież za używanie zakładów gminnych i za inne w interesie stron przez organa gminne podejmowane czynności urzędowe, dozwolony być może przez Wydział krajowy za zgodą z polityczną władzą krajową, jednak bez naruszenia już dawniej dla poszczególnych poborów tego rodzaju istniejących postanowień prawnych.

Art. II.

Ustawa ta wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Z kolei następuje :

Trzecie czytanie ustawy o stosunkach prawnych nauczycieli szkół ludowych.

Sprawozdawca poseł Bobrzyński.

J. E. Marszałek odbiera przewodnictwo napowrot.

W zastępstwie sprawozdawcy p. St. Badeni wnosi odczytanie tylko tych paragrafów projektu ustawy, które w drugim czytaniu uległy zmianie.

Izba zgadza się na ten wniosek.

Poseł St. Badeni odczytuje §§. 11, 13, 14, 16, 35, 37, 40 i 50.

Izba w głosowaniu uchwała powyższe paragrafy w brzmieniu odczytanem bez rozprawy, i uchwała następnie cały projekt ustawy w 3 czytaniu w brzmieniu następującem :

Ustawa

z dnia dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskiem o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego w publicznych szkołach ludowych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Megó Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje :

TYTUŁ I.

O mianowaniu nauczycieli.

Art. I.

Posady nauczycielskie w publicznych szkołach ludowych nadaje stale Rada szkolna krajowa a to :

- a) bezpośrednio, jeżeli posadę utrzymuje wyłącznie fundusz szkolny krajowy;
- b) na podstawie prezenty udzielonej przez uprawnionych do jej udzielania (art. 2.);
- c) we wszystkich innych przypadkach na podstawie ternu przedstawionego przez Radę szkolną okręgową, która je ułoży po wysłuchaniu Rady szkolnej miejscowej.

Art. 2.

Jeżeli gmina, obszar dworski, powiat, korporacya, instytucya lub inna osoba prywatna utrzymuje szkołę wyłącznie własnym nakładem, służy prawo prezentowania nauczyciela w tejsze szkole temu, kto ją utrzymuje.

Jeżeli gmina z obszarem dworskim, lub kilka gmin z jednym lub kilkoma obszarami dworskimi albo powiat wspólnie z gminami lub obszarami dworskimi, utrzymują szkołę wyłącznie

własnym nakładem, natenczas prawo prezentowania nauczyciela służy im wspólnie. Gdyby jednogodna prezenta nie została przedłożoną w terminie przepisany, natenczas Rada szkolna okręgowa przedstawi Radzie szkolnej krajowej wszystkie odnośne propozycje wraz ze swoim wnioskiem

Prawo prezentowania nauczyciela ma także gmina lub obszar dworski w tej szkole, w której uiszcza na płacę nauczycieli prestacyę w wysokości pokrywającej przynajmniej 75% wydatku na płacę nauczycieli a prestacya ta jest przynajmniej dwa razy wyższą od tej prestacyi, którą z mocy ustawy płacić miała.

Dawniejsze prawa prezentowania nauczycieli, pochodzące z czasów przed wejściem w życie ustawy z dnia 2. Maja 1873 (nr. 251 dz. u. k.), a przyznane na podstawie aktów fundacyjnych osobom, które przyczyniły się do zakładowego majątku szkoły, albo też przynajmniej w $\frac{1}{10}$ części przyczyniają się stale do ogólnych rocznych wydatków na szkołę, pozostają nienaruszone.

Art. 3.

Skoro posada nauczycielska w publicznej szkole ludowej się opróżni, winna Rada szkolna miejscowa bezzwłocznie zawiadomić o tem Radę szkolną okręgową, która ogłosi konkurs najdalej do dni 14.

Obwieszczenie konkursu powinno być zamieszczone w dzienniku urzędowym.

W konkursie należy:

a) wymienić miejsce i kategorię posady, połączone z nią korzyści, nakoniec stopień wymaganego uzdolnienia, którego dowody wraz z podaniem mają być wniesione do Rady szkolnej okręgowej;

b) oznaczyć do wniesienia podań termin 6-tygodniowy, licząc od pierwszego umieszczenia konkursu w dzienniku urzędowym. Kandydaci będący już w służbie mają wnosić podania swoje za pośrednictwem swych przełożonych i tych Rad szkolnych okręgowych, pod których są zwierzchnictwem.

Podania spóźnione lub nieopatrzone w potrzebne dowody nie będą uwzględniane.

Art. 4.

Rada szkolna okręgowa odrzuca podania tych kandydatów, którzy skutkiem wyroku karnego są wykluczeni od wybieralności do reprezentacji gminnej, oraz takich, na którychby ciążyły postęпки niemoralne lub zdrożności, narażające mianowanego nauczyciela na usunięcie z posady.

Z reszty podań układa Rada szkolna okręgowa najdalej w 3 tygodnie po upływie terminu konkursowego listę kompetentów według formularza przepisanego przez Radę szkolną krajową i przesyła ją miejscowej Radzie szkolnej do zaopiniowania, zaś w wypadkach art. 2. mającym prawo prezentowania do prezenty; poczem przedkłada terno (względnie prezentę) wraz z wnioskiem swoim jakoteż z podaniami wszystkich kompetentów i dokumentami Radzie szkolnej krajowej.

Art. 5.

Rada szkolna miejscowa przedłożyć ma opinię a uprawnieni do prezentowania prezentę, najdalej do sześciu tygodni od dnia doręczenia im listy kompetentów, okręgowej Radzie szkolnej.

W razie spóźnienia nieusprawiedliwionego ważnemi powodami, przedłoży krajowej Radzie szkolnej propozycję terna okręgowa Rada szkolna z pominięciem Rady szkolnej miejscowej, a względnie uprawnionych do prezentowania.

Art. 6.

Rada szkolna krajowa mianuje nauczyciela (art. 1. i 2.), wydaje mu patent nominacyjny, poleca, aby nowomianowany nauczyciel wykonał przysięgę przed delegatem Rady szkolnej okrę-

gowej według przepisanej roty, i zarządza wprowadzenie go do szkoły tudzież w używanie należącego mu się uposażenia.

Jeżeli Rada szkolna krajowa uzna, że kandydat prezentowany, a w razie terna przez Radę szkolną okręgową przedstawionego, żaden z przedstawionych nie jest odpowiedni, zwróci akta okręgowej Radzie szkolnej z przytoczeniem powodów, dla których patentu nominacyjnego odmawia i wezwie ją, aby zażądała innej prezenty, względnie ułożyła inne terno z pośród ubiegających się kandydatów.

Jeżeli powtórnie czy to ci sami, czy też inni na tę posadę nieodpowiedni zostaną przedstawieni albo prezentowani, Rada szkolna krajowa zamianuje jednego z kompetentów podług swojego wyboru.

Art. 7.

Jeżeli się na konkurs nie zgłosi trzech kandydatów odpowiadających jego warunkom, Rada szkolna okręgową może nowy konkurs ogłosić a obowiązana jest uczynić to na żądanie uprawnionych do prezentowania. Dalszych obwieszczeń konkursu nie dopuszcza się.

Brak odpowiedniej liczby kandydatów na ułożenie terna nie przeszkadza propozycyi do nominacyi względnie aktowi prezenty.

Art. 8.

W szkołach o dwóch lub więcej klasach postanawia Rada szkolna krajowa na wniosek Rady szkolnej okręgowej, który z nowomianowanych nauczycieli ma pełnić stale obowiązki kierownika szkoły.

Do zakresu działania Rady szkolnej krajowej należy także posuwanie nauczycieli na wyższe stopnie płacy w szkołach tej samej kategorii.

Art. 9.

Każde mianowanie nauczyciela jakiegokolwiek kategorii, dokonane w powyższy sposób, jest stałem. Stała nominacya nie wyklucza przecież możności przeniesienia ze względów służbowych na inną posadę i to tak nauczyciela mianowanego z terna, jak mianowanego na podstawie prezenty, byleby przy tem, w razie jeżeli to przeniesienie nie jest skutkiem jego winy (Art. 23.), nie ponosił uszczerbku w pobieranej przez niego płacy.

Nauczyciela przeniesionego z urzędu lub za karę nie można umieszczać na posadzie, której nadanie zależy od prezenty, chyba za zgodą tego, komu prawo prezentowania służy.

Nauczycielowi przeniesionemu ze względów służbowych należy się z funduszu szkolnego krajowego zwrot kosztów przeniesienia, których wysokość oznaczy Rada szkolna krajowa.

Rekurs lub przedstawienie przeciw przeniesieniu ze względów służbowych nie mają mocy odraczającej.

Art. 10.

Tymczasowe nadawanie posad nauczycielskich jako też wyznaczanie tymczasowych kierowników należy do Rady szkolnej okręgowej.

Nauczycieli przedmiotów nadobowiązkowych i nauczycielki robót ręcznych mianuje także Rada szkolna okręgową zarówno stale jako też prowizorycznie, a to bądź wprost, bądź na podstawie przedstawienia zastrzeżonego tym, którzy posady te z funduszy swych całkowicie utrzymują.

TYTUŁ II.

O płacach i innych służbowych korzyściach nauczycieli.

Art. 11.

a) Roczne płace nauczycieli publicznych szkół ludowych dzielą się na następujące klasy:

A) W szkołach pospolitych.

- I. klasa we Lwowie i w Krakowie, w połowie posad 900 zł.; w drugiej połowie 800 zł.
- II. klasa w gminach z ludnością po nad 10.000 — 600 zł.
- III. klasa z ludnością od 6.000 do 10.000 — 500 zł.
- IV. klasa z ludnością od 2.000 do 6.000
 - a) w gminach miejskich 450 zł.
 - b) w gminach wiejskich 400 zł.
- V. klasa z ludnością niżej 2.000 — 300 zł.

B) W szkołach wydziałowych osobnych i w klasach szkół wydziałowych połączonych z pospolitemi:

- I. klasa we Lwowie i Krakowie 900 zł.
- II. klasa w gminach z ludnością po nad 10.000 — 800 zł.
- III. klasa w gminach z ludnością od 6.000 do 10.000 — 700 zł.
- IV. klasa w gminach z ludnością niżej 6.000 — 600 zł.

Podział ten uskutecznia Rada szkolna krajowa na podstawie urzędownie ogłoszonych rezultatów na podstawie ostatniego spisu ludności i rewiduje go bezpośrednio po każdym ponownym spisie.

W miastach i miasteczkach pobiera nauczyciel w klasach II., III., IV. i V. szkół pospolitych dodatek na mieszkanie, wynoszący 10°/_o stałej płacy, o ile nie jest uprawniony do żądania mieszkania, a względnie spłaty za mieszkanie.

b) Płaca młodszego nauczyciela wynosi 60°/_o płacy starszego nauczyciela szkoły, przy której młodszy nauczyciel pełni służbę. W żadnym razie jednak nie może być niższą od 200 zł. rocznie.

Płacę młodszego nauczyciela, zawiadującego stale szkołą filialną, ustanawia się na 250 zł. rocznie. Za podstawę do obliczenia płacy młodszego nauczyciela w szkołach pospolitych klasy I. przyjmuje się płacę starszego nauczyciela w kwocie 800 zł. w. a.

c) Nauczyciel tymczasowo ustanowiony pobiera płacę nauczyciela stałego, którego miejsce zastępuje, jeżeli zaś ustanowiony jest na posadzie nadetatowej, w każdym razie płacę młodszego nauczyciela.

Art. 12.

Jeżeli w skutek niniejszej ustawy, albo w skutek rewizji klas po spisie ludności nauczyciel w swoich poborach miałby ponosić uszczerbek, zatrzymuje dotychczasowe pobory jako dodatek osobisty dopóty, póki na wyższą posadę przeniesiony nie zostanie.

Uwzględniając szczególne stosunki pojedynczych miejscowości, może Sejm krajowy uchwałą powziętą na propozycję Wydziału krajowego, którą tenże przedłoży po porozumieniu się z Radą szkolną krajową, dla nauczycieli tychże miejscowości ustanowić dodatek miejscowy, do emerytury nie wliczalny.

Art. 13.

Oprócz płacy przyznaje Rada szkolna krajowa nauczycielom na przedstawienie Rady szkolnej okręgowej z funduszu szkolnego krajowego dodatek pięcioletni za każde pięć lat nienagannej i skutecznej służby, licząc od dnia stałej nominacji przy publicznych szkołach ludowych.

Każdy dodatek pięcioletni, zarówno przyznany przed wejściem w życie niniejszej ustawy, jakoteż na przyszłość przyznać się mający, wynosi od wejścia tej ustawy dla wszystkich nauczycieli szkół wydziałowych i pospolitych, stale zamianowanych, bez różnicy 50 zł. rocznie.

Przyznawanie dodatku pięcioletniego powtarza się tylko do lat trzydziestu służby na posadzie stałego nauczyciela.

Dodatek pięcioletni przyznawany być może najwięcej razy pięć.

Jeżeli nauczyciel przenosząc się do innej miejscowości, otrzyma posadę, do której przywiązaną jest płaca wyższa od jego płacy dotychczasowej, wówczas z uzyskanych poprzednio dodatków pięcioletnich potrąca mu się ta kwota, o którą płaca jego się podwyższyła. Zresztą uzyskanie wyższej posady nie wpływa na liczenie mu dalszych pięcioletnich dodatków.

Nauczycielom młodszym, mianowanym stale przed wejściem w życie niniejszej ustawy, pięciolecie liczyć należy od chwili, kiedy ustawa ta wejdzie w życie. Tylko u tych nauczycieli młodszych, którzy stale zawiadują szkołą filialną i którym prawo do pięciolecia przyznanem już było na mocy ustawy z dnia 2. Lutego 1885 (Dz. u. kr. Nr. 27.), pierwsze pięciolecie liczy się od tego czasu, od którego owe prawo na mocy powyższej ustawy nabyli.

Nauczycielom mianowanym stale przed wejściem w życie ustawy z dnia 2. Maja 1873 Dz. u. kraj. Nr. 251, którzy otrzymali następnie stale posady z płacą wymierzoną podług co tylko przytoczonej lub według niniejszej ustawy, należy się pierwszy dodatek pięcioletni dopiero z upływem piętnastego roku całej dotychczasowej służby lub z upływem piątego roku stałej służby na nowym etacie.

Art. 14.

Za kierownictwo pobiera dyrektor szkoły wydziałowej, połączonej ze szkołą pospolitą, dodatek do płacy w kwocie 200 zł., dyrektor każdej osobnej szkoły wydziałowej, jakoteż nauczyciel kierujący szkołą ludową pospolitą, należący do I. lub II. klasy płacy, takż dodatek w kwocie 100 zł., zaś nauczyciel kierujący z płacą III. lub następnych klas 50 zł. rocznie, jeżeli w szkole takiej oprócz niego ustanowiony jest przynajmniej jeszcze jeden nauczyciel etatowy.

Dodatek ten ma być uważany przy wymiarze emerytury tylko stałych dyrektorów, a względnie stałych nauczycieli kierujących, za część ich płacy.

Zastępcy dyrektora lub nauczyciela kierującego należy się remuneracya w wysokości dodatku za kierownictwo przywiązanego do tej posady, jeżeli zastępstwo trwa dłużej jak trzy miesiące.

Art. 15.

W każdej szkole wydziałowej, tudzież w każdej szkole ludowej pospolitej o 4 lub więcej klasach, katecheta pobierać będzie za regularne udzielanie nauki religii stałe wynagrodzenie, jeżeli liczba uczniów jego wyznania w tej szkole lub łącznie z innymi szkołami ludowymi w tej samej miejscowości, w której ma udzielać naukę religii, przenosi 80.

Wynagrodzenie to wynosić ma w szkołach wydziałowych od 200 do 350 zł., a w szkołach pospolitych od 100 do 240 zł. rocznie i będzie przyznawanem, jeżeli katecheta udziela nauki religii w liczbie godzin przeznaczonych na tę naukę planem szkoły i miewa nauki niedzielne i świąteczne. Jeżeli liczba ta godzin zwiększy się przez utworzenie w szkole klas równorzędnych, wtenczas katecheta pobierać będzie za zwiększoną liczbę godzin nauki osobne wynagrodzenie w stosunku liczby tych godzin do przyznanego mu stałego wynagrodzenia.

Nauczycielom religii wyznania mojżeszowego może być wynagrodzenie za naukę religii jedynie wtedy przyznane, kiedy udowodnią, że ukończyli szkoły rabinackie i z dobrym skutkiem złożyli egzamin dla rabinów przepisany, lub że uzyskali patent kwalifikacyjny na nauczycieli szkół ludowych i zdali z dobrym skutkiem egzamin kwalifikacyjny do udzielania nauki religii.

Udzielanie nauki religii przez świeckich nauczycieli szkół ludowych wlicza się tymże do obowiązkowych godzin nauki.

Wynagrodzenie za naukę religii oznacza Rada szkolna krajowa po zasięgnięciu zdania władz kościelnych w każdym poszczególnym wypadku w granicach niniejszą ustawą przepisanych, na wniosek Rad szkolnych okręgowych w miarę godzin nauki religii faktycznie udzielanych.

Radzie szkolnej krajowej służy prawo w razie stwierdzonej potrzeby i na żądanie gminy lub ordynaryatów biskupich ustanowić posadę etatową katechety dla jednej lub kilku szkół w jednej miejscowości.

Art. 16.

Każdemu dyrektorowi, kierownikowi szkoły, tudzież nauczycielowi (także młodszemu nauczycielowi), który sam jeden w szkole naucza, należy się stosowne bezpłatne pomieszkание ile możności w budynku szkolnym. W braku pomieszkания należy im się z funduszu szkolnego miejscowego wynagrodzenie, którego wysokość oznaczy Rada szkolna okręgowa w każdym szczególnym wypadku, porozumiewszy się ze stronami obowiązany do dostarczenia pomieszkания nauczycielowi.

W gminach wiejskich należy wyznaczyć nauczycielowi kierującemu lub samoistnemu przynajmniej jeden morg ziemi ornej dla użytku własnego.

O ile tego gruntu gmina lub obszar dworski nie dostarczy dobrowolnie, pokryje fundusz szkolny miejscowy kosztą wydzierżawienia gruntu dla nauczyciela.

Gdyby w pojedynczych wypadkach dostarczenie lub wynajęcie ziemi ornej dla nauczyciela było niemożliwym, co przez Radę szkolną okręgową ma być stwierdzonym, nie służy nauczycielowi prawo do żądania z tego tytułu żadnego odszkodowania lub wynagrodzenia.

Art. 17.

Nauczyciel pobiera $\frac{1}{2}\%$ płacy miesięcznej za każdą godzinę nauki udzielanej po nad obowiązkowe 30 godzin tygodniowo z polecenia Rady szkolnej okręgowej, jeżeli nauka udzielana po nad obowiązek trwa najmniej przez jeden miesiąc.

Art. 18.

Nauczyciele przedmiotów nadobowiązkowych i nauczycielki robót ręcznych pobierają wynagrodzenie, którego wysokość oznaczy Rada szkolna krajowa na wniosek Rady szkolnej okręgowej w każdym poszczególnym wypadku, jeżeli nie ma na ten cel specjalnych funduszy.

Art. 19.

Do objęcia ubocznych zatrudnień potrzeba przyzwolenia Rady szkolnej krajowej, która w każdym wypadku zbada, czyli zajęcia te nie uwłaczają stanowisku nauczyciela i nie czynią uszczerbku jego obowiązkom szkolnym.

Pisarstwo pokątne, a nie mniej udzielanie korepetycyj szkolnych, jest nauczycielom szkół ludowych bezwarunkowo wzbronione.

Art. 20.

Czysty dochód z pól ornych, łąk, pastwisk i innych gruntów, przydanych do użytku nauczycielowi, wykazany według zasad katastralnych, wlicza się po strąceniu podatku gruntowego wraz z dodatkami do płacy nauczyciela.

Art. 21.

Płace i dodatki dyrektorów i nauczycieli stale zamianowanych tudzież emerytury mają być wypłacane miesięcznie z góry.

Art. 22.

Powyzsze postanowienia o płacach nauczycieli tyczą się także nauczycielek.

TYTUŁ III.

O karach dyscyplinarnych i wydaleniu ze służby.

Art. 23.

Za drobne przewinienia upomni nauczyciela sam kierownik szkoły a w razie potrzeby Rada szkolna okręgowa, przyczem należy mu wskazać następstwa, na jakieby się naraził powtórnem przewinieniem.

Zachowanie się zaś nauczyciela w szkole sprzeczne z jego obowiązkiem, tudzież zachowanie się jego po za szkołą, uwłaczające powadze stanu i udaremniające jego działanie jako wychowawcy i nauczyciela, pociągnie za sobą zastosowanie środków dyscyplinarnych, które należy zarządzić bez względu na możliwe dochodzenie sądowo-karne.

Art. 24.

Kary dyscyplinarne są następujące:

- a) nagana;
- b) chwilowe lub stałe odjęcie przyznanego już dodatku pięcioletniego;
- c) odjęcie kierownictwa szkoły, przeniesienie na inną posadę z tą samą lub niższą płacą lub przeniesienie starszego nauczyciela na posadę młodszego nauczyciela;
- d) utrata posady z pozostawieniem prawa do ubiegania się o inną posadę;
- e) wydalenie z publicznego zawodu nauczycielskiego.

Art. 25.

Naganę należy udzielać na piśmie z zagrożeniem użycia surowszych środków w razie ponownego przewinienia.

Każda udzielona nagana odracza przyznanie pięcioletniego dodatku o trzy lata; pod innymi względami zaś po upływie trzech lat dobrego zachowania się nauczyciela traci ona mu nagane swoje znaczenie.

Art. 26.

W razie odjęcia kierownictwa lub przeniesienia za karę na inną posadę, należy oznaczyć w orzeczeniu stopień, jaki ma zająć skazany w etacie szkoły, do której go przeniesiono.

Kara tego rodzaju odracza przyznanie dodatku pięcioletniego o lat pięć.

Art. 27.

W każdej sprawie dyscyplinarnej Rada szkolna okręgowa zbada istotę czynu bądź z własnej inicjatywy, bądź na żądanie Rady szkolnej miejscowej, bądź z polecenia Rady szkolnej krajowej. Tego samego dopełnić może komisja śledcza, przez Radę szkolną krajową wydelegowana. Sprawdzonej istotę czynu należy przedstawić obżałowanemu i usprawiedliwienie się jego zapisać do protokołu, lub gdyby je wniósł na piśmie, załączyć do aktów.

Jeśli usprawiedliwienie to będzie uznane dostatecznym, należy uwiadomić go na piśmie, że jest niewinnym zarzuconego mu przestępstwa.

Art. 28.

W sprawach dyscyplinarnych dyrektorów stałych lub tymczasowych jako też stałych nauczycieli, tudzież o wydaleniu z publicznego zawodu nauczycielskiego w każdym razie, orzeka Rada szkolna krajowa.

Sprawy dyscyplinarne nauczycieli tymczasowych należą do Rad szkolnych okręgowych, które mogą zastosowywać kary powyżej wymienione pod lit. a, c, d.

Art. 29.

Rada szkolna krajowa po przeprowadzonym śledztwie orzec może karę dyscyplinarną wyższą, choć pierwaj nauczyciel karą niższą karany nie był.

Nauczyciel dopuszczający się czynów, wywołujących publiczne zgorszenie, może być wydalony ze służby, chociaż poprzednio dyscyplinarnie nie był karany.

Na wydalenie ze służby w innych wypadkach skazać można tylko nauczyciela, który mimo poprzedniego w drodze dyscyplinarnej ukarania zachowaniem swoim na nową karę dyscyplinarną zasłużył.

Art. 30.

Nauczyciela, skazanego sądownie na karę połączoną z utratą prawa obieralności do Reprezentacyi gminnej, wydali Rada szkolna krajowa ze służby bez śledztwa dyscyplinarnego.

Art. 31.

Jeżeli przeciw nauczycielowi wytoczone zostało śledztwo o zbrodnię lub przestępstwo hańbiące, odejmie mu Rada szkolna okręgowa na czas śledztwa urządowanie i płacę.

To samo może Rada szkolna okręgowa zarządzić w razie śledztwa dyscyplinarnego, jeśli by wymagała tego powaga stanu nauczycielskiego lub dobro szkoły.

O odjęciu nauczycielowi stałemu urządowania i płacy zawiadamia Rada szkolna okręgowa natychmiast Radę szkolną krajową, która może odjęcie urządowania i płacy zatwierdzić lub znieść.

Rekurs przeciw uchwale Rady szkolnej okręgowej lub krajowej, którą na czas śledztwa sądowego lub dyscyplinarnego odjęto nauczycielowi urządowanie i płacę, nie ma mocy odraczającej.

Art. 32.

W ciągu takiego odjęcia urządowania wyznacza się nauczycielowi na utrzymanie $\frac{1}{3}$ do $\frac{2}{3}$ płacy przedtem pobieranej, przyczem należy uwzględnić stosunki jego rodzinne i lata służby.

Uniewinnionemu należy zwrócić całą niewypłaconą należność.

Art. 33.

O każdym wydaleniu ze służby (art. 24. lit. e) należy donieść Ministrowi wyznań i oświecenia celem uwiadomienia o tem władz innych krajów reprezentowanych w Radzie Państwa.

TYTUŁ IV.

O przenoszeniu w stan spoczynku i zaopatrywaniu wdów i sierót po nauczycielach.

Art. 34.

Nauczyciela, który dla podeszłego wieku, ciężkich ułomności fizycznych lub umysłowych, stwierdzonej niezdatności lub też z innych powodów ważnych, okaże się niezdolnym do dalszego pełnienia swych obowiązków, przenosi Rada szkolna krajowa w stan spoczynku.

Art. 35.

Po 40-letniej służbie nie można żadnemu nauczycielowi odmówić stałego przeniesienia w stan spoczynku.

Dobrowolne zrzeczenie się posady lub samowolne jej opuszczenie, utrata posady lub wydalenie ze służby (Art. 24. lit. d, e) pozbawia prawa do emerytury jako też do odprawy. Dopóki trwa śledztwo dyscyplinarne przeciw nauczycielowi, nie może tenże zrzekać się posady.

Art. 36.

Do zawarcia ślubów małżeńskich przez nauczycielkę w ogóle i przez nauczyciela nie mającego stałej posady, potrzeba przyzwolenia Rady szkolnej okręgowej. Śluby zawarte bez takiego przyzwolenia, uważane będą za dobrowolne zrzeczenie się posady.

Art. 37.

Tylko z końcem kursu lub roku szkolnego można dobrowolnie zrzec się posady albo przejść w stan spoczynku.

Rada szkolna krajowa w poszczególnych wypadkach może pozwolić na wyjątek od tego postanowienia.

Równocześnie ma się odbyć oddanie budynków i gruntów należących do uposażenia szkoły.

Co do pożytków niezembranych z pól i ogrodów, należy postąpić jak w razie śmierci nauczyciela (Art. 46.).

Art. 38.

Stale mianowani nauczyciele i nauczycielki wszelkich kategorii mają prawo do emerytury, a wdowy i sieroty po takich nauczycielach prawo do zaopatrzenia.

Art. 39.

Wymiar emerytury zależy od wysokości płacy i od lat służby.

Co się tyczy pierwszej, będzie podstawą wymiaru płacy ze wszystkimi dodatkami pięcioletnimi, jakoteż z dodatkami za kierownictwo (Art. 14.), które nauczyciel pobiera w chwili przeniesienia w stan spoczynku. Co się tyczy drugiej, policzy mu się wszystkie lata spędzone przy szkołach etatowych, począwszy od pierwszego choćby tymczasowego mianowania po uzyskaniu przepisanej kwalifikacji nauczycielskiej.

Przerwa w służbie, która zaszła bez winy nauczyciela, nie pozbawia go prawa policzenia wszystkich lat wysłużonych.

Art. 40.

Stały nauczyciel, który nie wysłużył jeszcze lat dziesięciu, nie ma prawa do emerytury. Przy uwolnieniu od służby otrzyma on stosowną odprawę, którą Rada szkolna krajowa wyznaczy, a która nie może przekraczać półtorarocznej należności, obliczonej według artykułu poprzedniego.

Po wysłużonych dziesięciu latach dostaje emeryt $\frac{10}{40}$ części, a za każdy rok dalszy jeszcze $\frac{1}{40}$ część należności obliczonej jak wyżej.

Nauczyciel stały, który w czasie służby stracił wzrok lub zmysły, tudzież nauczyciel, który z powodu wykonywania obowiązków nauczycielskich stał się zupełnie nieudolnym do pełnienia służby, otrzyma $\frac{10}{40}$ pobieranej płacy jako emeryturę, chociaż dziesięciu lat nie wysłużył.

Art. 41.

Przeniesienie w stan spoczynku jest albo stałe albo czasowe. W ostatnim razie, jeżeli przyczyna, dla której przeniesienie to nastąpiło, została uchylona, powinien ten, którego to dotyczy, na wezwanie Rady szkolnej krajowej albo wstąpić na nowo do służby szkolnej, albo też rzec się emerytury.

Art. 42.

Nauczyciel, któryby po otrzymanej odprawie powrócił do służby przed upływem półtora roku, winien będzie zwrócić taką część odprawy, jakaby na resztę tego czasu przypadła.

Art. 43.

Wdowy i sieroty po stałych nauczycielach wszelkich kategorii mają tylko wtedy prawo do zaopatrzenia, jeżeli ich mężowie i ojcowie mieli prawo do emerytury.

Wdowy po nauczycielach, którzy nie wysłużyli jeszcze lat dziesięć, dostaną tytułem odprawy $\frac{1}{4}$ część należności męża, obliczonej podług art. 40.

Taka sama część należy się sierotom po nauczycielach, którzy nie wysłużyli lat dziesięciu.

Jeżeli prócz wdowy pozostało potomstwo niżej lat dwudziestu życia, otrzyma wdowa dla tegoż potomstwa połowę należności, którą otrzymała jako wdowa.

Art. 44.

Wdowie po nauczycielu, który służył lat dziesięć albo więcej, należy się roczne zaopatrzenie wynoszące $\frac{1}{3}$ część ostatniej jego płacy rocznej, o ile się ona miała liczyć przy wymiarze emerytury.

W tej samej wysokości otrzyma zaopatrzenie wdowa po nauczycielu zmarłym w stanie spoczynku, jeżeli jego emerytura przynajmniej tyle wynosiła.

W przeciwnym zaś razie otrzyma wdowa zaopatrzenie, równające się emeryturze zmarłego męża.

Jeżeli zaś małżeństwo było zawarte już po przeniesieniu w stan spoczynku nauczyciela, lub jeżeli z winy żony nastąpiła separacya sądowa od stołu i łoża lub rozwód, nie ma wdowa prawa do zaopatrzenia.

W razie ponownego małżeństwa może sobie wdowa albo zastrzedz zaopatrzenie na wypadek powtórnego owdowienia, albo żądać tytułem odprawy dwuletniego zaopatrzenia swego.

Art. 45.

Wdowa mająca prawo do zaopatrzenia otrzyma na każde po zmarłym mężu pozostałe dziecko dodatek na wychowanie, który tak należy wymierzyć, aby zaopatrzenie wdowy wraz z wszystkimi dodatkami nie przewyższało połowy ostatniej płacy męża.

Wysokość dodatku na wychowanie każdego dziecka oznacza Rada szkolna krajowa.

Dodatek na wychowanie ustaje, gdy dziecko ukończy lat dwadzieścia lub uzyska inne utrzymanie. Zaopatrzenie wdowy wraz z dodatkiem na wychowanie nie może być w żadnym razie wyższe od kwoty emerytalnej, jaką pobierał zmarły w stanie spoczynku nauczyciel.

Jeżeli żona zmarłego nauczyciela także już nie żyje lub nie ma prawa do zaopatrzenia, wówczas należy się dzieciom zmarłego, które nie skończyły jeszcze lat dwudziestu i nie mają innego utrzymania, zasiłek na wychowanie, obliczony według tego, czy wdowie dostałaby się tylko odprawa, czy też zaopatrzenie.

W pierwszym wypadku dostają dzieci taką samą odprawę, a w drugim pobierają wszystkie razem corocznie $\frac{1}{4}$ część ostatniej płacy ojca.

Udzielenie tego zasiłku ustaje wtedy dopiero, gdy już nie ma ani jednego dziecka, które nie doszło lat dwudziestu.

Powyższe postanowienia stosują się i do sierót po nauczycielce, mającej prawo do emerytury.

Art. 46.

Wdowa i sieroty po nauczycielu zmarłym w czynnej służbie, zatrzymują przez kwartał jeszcze pomieszkanie jego lub dostają kwartalną ratę pobieranego przezeń wynagrodzenia za pomieszkanie.

Jeżeli do uposażenia szkoły należą grunta, dostają się pożytki z nich spadkobiercom zmarłego w czynnej służbie nauczyciela wtedy jedynie, gdy śmierć zaszła między 1. Czerwca a 31. Października.

W każdym innym razie należy im się tylko zwrot wydatków poniesionych dla osiągnięcia owych pożytków.

Art. 47.

Jeżeli spadek nie wystarcza na opędzenie kosztów choroby i pogrzebu, należy się wdowie, a w braku tego dzieciom $\frac{1}{4}$ część onej płacy jako kwartał pozgonny.

Art. 48.

Nauczyciele, którzy po przeistoczeniu szkół dawniejszych w etatowe przeszli lub przejdą na nowy etat, uważani będą pod względem prawa emerytury i zaopatrzenia ich wdów i sierót z funduszu emerytalnego tak zupełnie, jak gdyby byli od razu na tym etacie służbę swoją rozpoczęli.

Zapłacić jednakże mają funduszowi owemu jednorazową kwotę równającą się dwom procentom od każdorazowej płacy przez wszystkie te lata poprzedniej służby nauczycielskiej, które do emerytury policzone zostały.

Splata tej kwoty uiszczoną być może ratami za przyzwoleniem Rady szkolnej krajowej.

Art. 49.

Nauczyciele, którzy z powodu przeistoczenia dawniejszych szkół w etatowe utracą swe posady a w nowym etacie stałej posady nie otrzymają, mają prawo do emerytury z funduszu szkolnego krajowego pod tymi samymi warunkami, jak nauczyciele na etat przeniesieni, z tą jednak różnicą, że za podstawę wymiaru służyć ma płaca, którą pobierali w ostatnim roku jako stale umieszczeni nauczyciele.

Wdowy i sieroty pobierać będą takie jedynie zapomogi, jakie im się należą według ustaw lub przepisów dawniej obowiązujących.

Art. 50.

Na pokrycie wydatków wypływających z tytułu IV. niniejszej ustawy służy osobny krajowy fundusz szkolny emerytalny, do którego wpływają:

- a) dochody majątku zakładowego;
- b) stały corocznie udzielany datek z funduszu szkolnego krajowego;
- c) zapisy i darowizny na ten cel przeznaczone;
- d) interkalarya od opróżnionych posad, o ile nie przypadną spadkobiercom zmarłego dyrektora, starszego nauczyciela lub nauczyciela w ogóle albo też nie zostaną użyte na wynagrodzenie dla zastępcy nauczyciela, jednak nie dłużej, jak przez trzy miesiące od dnia opróżnienia posady nauczyciela;
- e) spłaty kwot dwuprocentowych powyżej oznaczonych w artykule 49;
- f) stałe wkładki samych nauczycieli, które w pierwszym roku po zamianowaniu wynoszą 10% pobieranej przez nich płacy, a przy każdym podwyższeniu teje 10% od nadwyżki, oprócz tego corocznie 2% od rocznej płacy;
- g) dodatek z funduszu krajowego, o ile wpływy z powyższych źródeł nie starczą na pokrycie rocznych wydatków.

Po 40-letniej służbie ustaje obowiązek uiszczania opłat pod lit. f) wymienionych.

Art. 51.

Jeżeli nauczyciel umrze przed skończeniem lat 10 służby dającej prawo do emerytury, albo też oddalony zostanie przed tym czasem (Art. 24 *d. e.*), lub otrzyma odprawę, należy jemu lub spadkobiercom jego zwrócić wkładki, jakie do funduszu emerytalnego uiszcili.

Art. 52.

Zarząd funduszu emerytalnego należy do Rady szkolnej krajowej, która wyda szczegółowe instrukcje o poborze należności funduszu tego i o ich obrocie.

Rada szkolna krajowa winna zbierającym się co sześć lat krajowym konferencyjom nauczycielskim przedkładać wykaz stanu majątkowego i obrotu funduszu emerytalnego i ogłaszać co rok zamknięcie rachunków.

Rada szkolna krajowa przeszle co roku szczegółowe zamknięcie rachunków funduszu emerytalnego wraz z objaśnieniami Wydziałowi krajowemu, który je sprawdzi i wraz z swemi uwagami Sejmowi krajowemu przedłoży.

Udzielenie absolutoryum z rachunków funduszu emerytalnego należy do Sejmu krajowego.

Art. 53.

Miasta rządzące się własnym statutem mogą zaprowadzić u siebie swój własny fundusz szkolny emerytalny; mają jednak przy wymierzaniu odpraw i emerytur nauczycieli, jakoteż zaopatrzeń pozostałych po nich wdów i sierót postępować w myśl artykułów powyższych.

W takim razie wpływy w art. 50 od *c)* do *f)* wymienione mają wpływać do ich własnej kasy, zarząd należy do magistratu a udzielenie absolutorium do Rady miejskiej.

Art. 54.

Dochody funduszu emerytalnego należy przedewszystkiem obracać na wydatki bieżące, do których fundusz ten w myśl niniejszej ustawy jest obowiązany; resztę kapitalizować i wcielać do majątku zakładowego.

Art. 55.

Z wejściem w wykonanie niniejszej ustawy tracą moc obowiązującą wszystkie dotychczasowe ustawy i rozporządzenia odnoszące się do przedmiotów, objętych tą ustawą.

Art. 56.

Wykonanie tej ustawy polecam Ministrowi wyznań i oświecenia.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie popierania kultury krajowej na polu budowy wodnych.

Sprawozdawca poseł Sanguszko uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujące wnioski komisji:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 22. Listopada 1887 L. 55.668 o popieranie kultury krajowej na polu budowy wodnych.

II. Sejm wzywa ponownie c. k. Rząd, aby wzmoenił siły techniczne przy c. k. Starostwach w miarę potrzeby tak, aby wymogom rozwijających się regulacji wód w kraju zadosyć uczynionym było.

III. Sejm przyzwala na regulację rzek niespławnych w myśl uchwały swej z dnia 6. Października 1882 w rubr. XIII. poz. 155 na rok 1888 następnie dalsze zasiłki:

a)	na regulację Dunajca od mostu krajowego pod Gołkowicami do mostu kolejowego pod Nowym Sączym (I. rata)	2.000 zł.
d)	na roboty ochronne na Dunajcu pod Olszynomami	798 "
e)	" " " " " " Rostoką	124 "
f)	" budowę opaski kamiennej na Dunajcu pod Strugą ad Tęgoborze	1.295 "
g)	" roboty ochronne na Sanie pod Krzywezą	1.625 "
h)	" obwałowanie Wisły pod Chwałowicami (II. i ostatnia rata)	1.500 "
i)	" regulację Wisłoki pod Mokrzcem	2.131 "
k)	" " Sanu pod Sobiecinem	7.000 "
l)	" " Dunajca pod Wróblowicami	3.000 "
m)	" " Raby pod Stadnikami (I. rata)	813 "
n)	" " Dunajca pod Wielogłowami	666 "
o)	" " " " Kurowem	975 "
p)	" " " " Czorsztynem	1.075 "
r)	" " Popradu pod Biegonicami	1.267 "
s)	" " Sanu pod Składem solnym (I. rata)	4.150 "
t)	" " Wisłoka pod Wiśniową (I. rata)	488 "
u)	" " " " Markuszową (I. rata)	569 "
w)	" " " " Dobrzechowem (I. rata)	488 "
x)	do dyspozycji Wydziału krajowego	5.000 "

IV. Sejm przyzwala na założenie krajowych stacyj wodoskazowych kredyt dodatkowy na rok 1888 (rubr. XIII. poz. 154 a) w kwocie 2.000 zł.

- V. Sejm przyzwala na przeprowadzenie zdjęć niwelacyjnych i studyów dla powiatów, spółek wodnych i gmin, po myśli uchwały swej z 27. Września 1882 dotacją na rok 1888 w kwocie 3.000 zł.
- VI. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wydatkowania kwot w rubr. XIII. uchwalonych, a mianowicie: kwot uchwalonych na rok 1887 aż do końca Marca 1888, kwot zaś preliminowanych na rok 1888 aż do końca Marca 1890, a to według zasad przyjętych przy podobnych rubrykach budżetu państwowego.
- VII. Sejm uchwała załączony projekt do ustawy o regulacji środkowej sekcji rzeki Gniłej Lipy.

U S T A W A

z dnia o regulacji środkowej sekcji rzeki Gniłej Lipy.

Za zgodą Sejmu krajowego Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

§. 1.

Regulacya rzeki Gniłej na przestrzeni od mostu na drodze państwowej w Rudzie do mostu na drodze gminnej w Bursztynie, w powiecie Rohatyńskim, ma być wykonaną jako przedsięwzięcie krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć ma zatwierdzony przez Ministerstwo rolnictwa projekt Wydziału krajowego z roku 1886., preliminujący koszta robót na 285.000 zł.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie, w porozumieniu z administracją Państwa, w obrębie granic powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta regulacyi, włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu, pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczyniać:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów:

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ust. I. i §. 4. ustępu 1. ustawy z dnia 30. Czerwca 1884. Dz. u. p. Nr. 116. bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent kosztów:

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym, przez władze administracyjne oznaczyć się mającym, resztą preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. Marca 1875. Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 38. według stosunku korzyści, których oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Dla rozłożenia i ściągnięcia datków prywatnych stron interesowanych, w §. 3. c) wymienionych, zawiązaną będzie przez administrację Państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym spółka wodna.

Bliższe szczegóły co do wyboru i liczby członków Wydziału tej spółki, określi statut, przez władzę polityczną ułożyć się mający.

§. 5.

Czas trwania budowy ustanawia się na lat sześć. Termin rozpoczęcia budowy oznaczy Wydział krajowy, w porozumieniu z administracją Państwa.

§. 6.

Zasiłki krajowe i państwowe, oraz prestaeye konkurencyjne mają być uiszczone w czasie budowy w sześciu równych ratach rocznych z góry.

§. 7.

Dla utrzymania wykonanych robót regulacyjnych po skończeniu budowy ma być utworzony osobny fundusz. Fundusz ten składać się będzie:

1. z kwoty osiągniętej ze sprzedaży uzyskanych przez regulację gruntów;
2. z odsetek tej kwoty, jakie narosną w czasie budowy.

Dalsze postanowienia co do rozkładu reszty kosztów utrzymania na kraj i strony interesowane, ewentualnie utworzenia w tym celu jednej lub więcej spółek wodnych i innych zarządzeń, potrzebnych dla konserwacyi budowli, wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§. 8.

Wykonanie robót regulacyjnych i konserwacyjnych, zarówno jak i administracją funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego, obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu też podobnie jak i stronom interesowanym przyznanym zostaje wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania rządowych organów technicznych, określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z administracją państwa.

§. 9.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, skarbu i spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej przemawia p. Merunowicz i zapowiada następującą dostatecznie popartą rezolucyę:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

VIII. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby przyspieszył przygotowawcze roboty inżynierskie do regulacyi Pełtwi i Bugu.

T. Merunowicz, w. r.

Przemawia Rada Namiestnictwa Kazimierz Laskowski, jako komisarz rządowy.

Przemawia sprawozdawca.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

J. E. Marszałek poddaje pod głosowanie ustęp I, II, III, z podziałami a do x, dalej IV, V, VI wniosku komisji.

Izba w głosowaniu uchwała oddzielnie ustęp I do włącznie VI zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Przemawia p. Henzel.

Następnie odczytuje sprawozdawca następujący projekt ustawy.

U s t a w a

z dnia o regulacji środkowej seceyi rzeki Gniłej Lipy.

Za zgodą Sejmu krajowego Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

§. 1.

Regulacya rzeki Gniłej Lipy na przestrzeni od mostu na drodze państwowej w Rudzie od mostu na drodze gminnej w Bursztynie, w powiecie Rohatyńskim ma być wykonaną jako przedsięwzięcie krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć ma zatwierdzony przez Ministerstwo rolnictwa projekt Wydziału krajowego z r. 1886., prelininujący koszta robót na 285.000 zł.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie, w porozumieniu z administracją Państwa, w obrębie granic powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta regulacyi, włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu, pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczyniać:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent prelininowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. I. ust. i §. 4. ustępu 1. ustawy z dnia 30. Czerwca 1884. Dz. u. p. Nr. 116. bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent kosztów;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym, przez władze administracyjne oznaczyć się mającym, resztą prelininowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. Marca 1875. Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 38. według stosunku korzyści, których oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Dla rozłożenia i ściągnięcia datków prywatnych stron interesowanych w §. 3. c) wymienionych, zawiązaną będzie przez administrację państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym spółka wodna.

Blizsze szczegóły co do wyboru i liczby członków Wydziału tej spółki, określi statut, przez władzę polityczną ułożony się mający.

§. 5.

Czas trwania budowy ustanawia się na lat sześć. Termin rozpoczęcia budowy oznaczy Wydział krajowy, w porozumieniu z administracją Państwa.

§. 6.

Zasiłki krajowe i państwowe, oraz prestacye konkurencyjne mają być uiszczone w czasie budowy w sześciu równych ratach rocznych z góry.

§. 7.

Dla utrzymania wykonanych robót regulacyjnych po skończeniu budowy ma być utworzony osobny fundusz. Fundusz ten składać się będzie:

1. z kwoty osiągniętej ze sprzedaży uzyskanych przez regulację gruntów;
2. z odsetek tej kwoty, jakie narosną w czasie budowy.

Dalsze postanowienia co do rozkładu reszty kosztów utrzymania na kraj i strony interesowane, ewentualnie utworzenia w tym celu jednej lub więcej spółek wodnych i innych zarządzeń, potrzebnych dla konserwacji budowli, wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§. 8.

Wykonanie robót regulacyjnych i konserwacyjnych, zarówno jak i administracją funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego, obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu też podobnie jak i stronom interesowanym przyznany zostaje wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania rządowych organów technicznych, określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z administracją państwa.

§. 9.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, skarbu i spraw wewnętrznych. W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Na wniosek p. Henzla uchwała Izba przyjęcie en bloc całego projektu ustawy.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba cały projekt ustawy w trzecim czytaniu.

Następnie odczytuje sprawozdawca rezolucję proponowaną powyżej przez p. Merunowicza. Izba w głosowaniu uchwała tę rezolucję zgodnie z wnioskiem.

Następnie przyjmuje Izba wniosek, iż uchwaleniem wniosków komisji i projektu ustawy, załatwione zostały petycje: L. s. 643, 494, 493, 495, 498, 644, 703, 642, 837.

Następuje:

Sprawozdanie komisji górniczej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie spraw górniczych.

Sprawozdawca p. Skrzyński uwolniony od czytania sprawozdania, prostuje omyłki druku i czyta następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie spraw górniczych przyjmuje się do wiadomości.

2. Wstawia się w budżet na rok 1888:

a) na badania głębszych pokładów ziemi i przyswojenie krajowi wydoskonalonych systemów wiertniczych, oraz na urządzenie praktycznej nauki używania tych przyrządów 5.000 zł.

b) na wydanie atlasu geologicznego kraju wraz z tekstem 1.000 zł.;

c) na badanie kraju celem zestawienia użytecznych kopalin i popularnego opisu ich występowania 500 zł.;

d) na chemiczno-technologiczne studia przeróbki nafty i wosku ziemnego 500 zł.;

e) na stację doświadczalną produktów naftowych 900 zł.;

f) na stypendya dla górników i uczniów szkół praktycznych kanadyjskiego wiercenia 2.000 zł.

Przewodnictwo obejmuje Zastępcę Marszałka krajowego.

Przemawia p. Abrahamowicz.

Podczas przemawiania p. Abrahamowicza, J. E. Marszałek odbiera przewodnictwo napowrót. P. Abrahamowicz zapowiada następujący dostatecznie poparty wniosek:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu:

a) ażeby przeprowadził dokładne obliczenie z panem Władysławem Fibichem i spółką, jako właścicielami szybu na Feciowem w Ropiance, i wynik tego obliczenia wraz z sprawozdaniem przedłożył na najbliższej sesyi sejmowej.

Przemawia p. Wereszczyński, p. Golejewski.

Przemawia sprawozdawca.

P. Abrahamowicz żąda głosu. — Po objaśnieniu Marszałka Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

J. E. Marszałek poddaje pod głosowanie ustęp 1. wniosku Komisji.

Przemawia p. Abrahamowicz i wnosi do p. a) ustępu 2 następującą poprawkę:

Na urządzenie praktycznej nauki systemów wiertniczych i użycia przyrządów wiertniczych 1000 zł. w. a.

J. E. Marszałek poddaje pod głosowanie ustęp 1. wniosku Komisji.

Izba w głosowaniu uchwala ustęp 1. zgodnie z wnioskiem Komisji.

J. E. Marszałek poddaje pod głosowanie ustęp 2 a wniosku Komisji.

Przemawia p. Golejewski, Wereszczyński, Abrahamowicz — powtórnie.

Przemawia sprawozdawca.

Izba w głosowaniu uchwala ustęp 2 a zgodnie z wnioskiem Komisji, uchylając temsamem poprawkę p. Abrahamowicza.

J. E. Marszałek poddaje pod głosowanie ustęp b, c, d, e, f.

Izba w głosowaniu uchwala oddzielnie lit. b, c, d, e, i f, zgodnie z wnioskiem Komisji bez rozprawy.

J. E. Marszałek otwiera rozprawę nad rezolucją p. Abrahamowicza.

Po rozprawie nikt głosu nie żąda.

Po przemówieniu sprawozdawcy który przyjmuje powyższą rezolucję, uchwala Izba takową zgodnie z wnioskiem p. Abrahamowicza, w brzmieniu następującem:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu:

Ażeby przeprowadził dokładne obliczenie z panem Władysławem Fibichem i spółką, jako właścicielami szybu na Feciowem w Ropiance, i wynik tego obliczenia wraz z sprawozdaniem przedłożył na najbliższej sesyi sejmowej.

Na zapytanie J. E. Marszałka zgadza się Izba na przerwanie obrad i zamknięcie posiedzenia dla spóźnionej pory.

J. E. Marszałek zamyka posiedzenie życzeniem pp. posłom świąt wesołych, i naznacza następne na dzień 3. Stycznia 1888 r. godzinę 11 przed południem oznajmiając, iż porządek dzienny tego posiedzenia pp. posłom rozesłanym zostanie.

Koniec posiedzenia o godzinie 3. minut 20 po południu.

Marszałek krajowy:

Jan Tarnowski w. r.

Sekretarze:

St. Badeni w. r.

Wł. Sapięha w. r.

Spis petycyj

wniesionych po dzień 22. Grudnia 1887.

833. Wydział krajowy odstępuje petycyę Wydziału powiatowego w Tarnopolu w sprawie ściągania zaległości kas pożyczkowych gminnych w drodze egzekucyi politycznej.
835. Wydział powiatowy w Horodence, p. p. Chamea, o przeniesienie mostu łyżwowego z Zaleszczyk do Siemiakowiec.
836. Zwierzchność gminy w Zuchorzycach, p. p. Merunowicza o wsparcie na rozszerzenie szkoły na dwuklasową.
837. Gmina Sulatycze powiatu Żydaczowskiego, p. p. Wernickiego, o subwencyę 1.000 zł. dla regulacyi rzeki Swicy w tej gminie.
838. Rada gminna w Mikołajowicach, p. p. ks. Kopycińskiego o zapomogę na budowę szkoły.
839. Gmina miasteczka Jagielnicy, p. p. Mikołaja Wolańskiego, o przeniesienie e. k. urzędu podatkowego z przysiółka Nagórzanki do Jagielnicy.
840. Członkowie gminy Stroniatyna p. p. Lenińskiego, przeciw ustawie drogowej z 7. Lipca 1885.
841. Rada szkolna miejscowa w Hermanowie, p. p. Merunowicza, o podwyższenie płacy tamtejszym nauczycielom.
842. Rada szkolna miejscowa w Zuchorzycach, p. p. Merunowicza, o podwyższanie płacy nauczycielowi.
843. Józef Duzel uuczyciel w Rzęśnie polskiej, p. p. Merunowicza, o jednorazową zapomogę.
844. Dyrekcya Tow. pomocy naukowej we Lwowie, p. p. Tomisława Rozwadowskiego, o subwencyę lub zasiłek na utrzymanie dwóch kandydatów stanu nauczycielskiego we Lwowie.
845. Komitet mający się założyć w Czerniowiech drukarni narodowej polsko-ruskiej, p. p. Małeckiego o pomoc.
846. Bolesław Smagłowski, p. p. Dr. Majera, o subwencyę na koszta publikacyi „Projekt reformy podatkowej“.
847. Jan Meissel-Helter, p. p. Goldmanna, o zapomogę na dalsze kształcenie się w spiewie.
848. Wydział powiatowy w Rohatynie, p. p. Onyszkiewicza w sprawie utworzenia instytucyi dla kształcenia pisarzy gminnych.
849. Gmina miasta Rohatyna, p. p. Onyszkiewicza w sprawie ukończenia budowy drogi krajowej z Rohatyna do Chodorowa.
850. Członkowie gmin włościańskich powiatu Łańcuckiego, p. p. Scipiona w sprawie zmiany ustawy drogowej.

851. Gmina Tatarsko powiatu Stryjskiego, p. p. Abrahamowicza o zapomogę na ubezpieczenie brzegów rzeki Stryj.
 852. Reprezentacya gminy miasta Brzeżan, p. p. Czerkawskiego, w przedmiocie organizacyi gmin miejskich i wniesionego projektu dla 28. miast.
 853. Bursa nauczycielska w Tarnopolu, p. p. Maxa, o zasiłek.
 854. Helena Skwarczyńska wdowa po pomocniku conceptowym Wydziału krajowego, p. p. Onyszkiewicza, o przyznanie w drodze łaski pensyi wdowiej.
 855. Marya Przedźymirska wdowa po nauczycielu ludowym, p. p. Merunowicza, o zapomogę.
 856. Rozalia Lewkowicz, p. p. Smolkę, przedkłada dodatkowo do wniesionej prośby o wsparcie świadectwo ubóstwa.
 857. Anna Smarzewska właścicielka dóbr w Kobyli, p. p. Żywickiego o spowodowanie u c. k. Starostwa w Tarnopolu zwrotu nadpłaconej kwoty 270 zł. na budowę dróg powiatowych.
 858. Wydział spółki wodnej w Jaśle, p. p. Żuk Skarszewskiego, w sprawie odpisania resztującej należności z pożyczki krajowej na regulacyę Wisłoka i budowie wodne.
 859. Marcin Sajdak włościanin w Laskowy powiatu Limanowskiego, p. p. Żuk Skarszewskiego, w sprawie likwidacyi Zakładu kredytowego włościańskiego.
-